

Отже, реформування органів прокуратури України необхідно продовжувати, беручи до уваги досвід європейських країн пострадянського типу, оскільки прокуратура відіграє важливу роль у додержанні принципу верховенства права та у боротьбі з корупцією.

1. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2015. №2-3. Ст. 12.

2. Касько В. Діяльність прокуратури у світлі нової редакції Закону України «Про прокуратуру». *Судова реформа в Україні: Європейський вектор: Міжнародний судово-правовий форум* (Київ, 19-20 березня 2015 року). К., 2015. С. 105-107.

Півень Діана Михайлівна,
студентка

*Науковий керівник –
викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Можечук Люся Василівна*

ДІЯЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ КЛІНІК У СФЕРІ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Україна стала на шлях розбудови правової держави та створення власної моделі надання безоплатної правової допомоги. Кроком вперед в цьому напрямку стало прийняття Закону України «Про безоплатну правову допомогу» від 02 червня 2011 року [1, с. 324]. Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 1 цього Закону безоплатна правова допомога – це такий вид правової допомоги, яка гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел і надходжень [2]. Існування в державі такого явища як безоплатна правова допомога свідчить про гарантування та реалізацію одного з конституційних прав будь-якої сучасної демократичної держави – права на правову допомогу.

Серед основних принципів безоплатної правової допомоги статтею 5 Закон України «Про безоплатну правову допомогу» встановлює такі: 1) верховенство права; 2) законність; 3) доступність безоплатної

правової допомоги; 4) забезпечення якості безоплатної правової допомоги; 5) гарантоване державне фінансування [2], констатуючи тим самим спорідненість регулювання надання такої допомоги з основоположними правами і свободами людини і громадянина, визнаними міжнародним співтовариством домінуючими [3, с. 28].

Законом визначено створення двох взаємопов'язаних елементів системи безоплатної правової допомоги – первинної та вторинної. Слід зазначити, що безоплатна первинна правова допомога полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Роз'ясненням Міністерства юстиції України від 09.04.2012 зазначається, що наданням первинної правової допомоги займаються і юридичні клініки, які створюються при юридичних факультетах вищих навчальних закладів III - IV рівнів акредитації. Перша українська юридична клініка з'явилася у 1996 році в Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка, яка називалася «ProVono», в перекладі з латинської – «на благо», що є девізом усіх юридичних клінік та означає безоплатну допомогу.

Слід зазначити, що вперше до реалізації ідеї впровадження клінічної освіти наблизились США. Надалі клінічна правова освіта почала здобути велику підтримку і в інших країнах світу, таких як, Німеччина Франція, Англія та ін.

Діяльність юридичних клінік врегульовано наказом Міністерства освіти і науки України № 592 від 3 серпня 2006 року «Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України» [4]. Типове положення визначає юридичну клініку структурним підрозділом ВНЗ III - IV рівнів акредитації, що здійснює підготовку фахівців за напрямом «Право», і створюється як база для практичного навчання та проведення навчальної практики студентів. Серед інших цілей і завдань юридичної клініки вказане положення визначає таку мету, як забезпечення доступу представників соціально вразливих груп суспільства до правової допомоги, а також надання громадянам соціально вразливих верств населення суспільства безоплатних юридичних консультацій, що є підставою для здійснення безоплатної правової допомоги.

Як наголошує науковець А.О. Галай, юридичні клініки ВНЗ

України є своєрідними організаціями, які виконують спільні завдання, притаманні одночасно державі і громадянському суспільству, за своєю об'єднаною сутністю все ж є більшою мірою організаціями громадського сектора.

На сьогодні юридичний клінічний рух в Україні перебуває в стадії динамічного розвитку, набуває ознак підтримуваної державою організації, але цей процес відбувається лише за умов збереження громадської суті юридичної клініки, про що засвідчує багаторічна діяльність подібних утворень як за кордоном, так і в Україні. Аналізуючи норми Закону України «Про безоплатну правову допомогу», не вирішеним залишається питання правового статусу юридичних клінік. Вони так і не були визнані суб'єктами надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги і сьогодні залишаються поза правовим полем процедури надання безоплатної правової допомоги, що негативно позначається на їхній діяльності [3, с. 30].

Отже, безоплатна правова допомога являє собою соціальну природу, що підкреслює її важливу суспільну значущість та реалізує принципи рівності всіх перед законом. Важливу роль у наданні безоплатної правової допомоги відіграють юридичні клініки, що становлять важливий сегмент соціальної підтримки населення в контексті громадянських ініціатив. Вони діють як для забезпечення правової допомоги особам, які неспроможні отримати таку допомогу платно через фінансові труднощі, так і для отримання практичних знань студентами, зацікавленими в отриманні таких знань для подальшого їх застосування при працевлаштуванні та у кар'єрі.

1. Гончар Д. Моделі правової допомоги. *Публічне право*. 2016. № 1 (21). С. 321-326.

2. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17> (дата звернення: 21.09.2018).

3. Немченко С.С. Нормативно-правові основи діяльності юридичних клінік у сфері надання безоплатної правової допомоги. *Право і суспільство*. 2015. № 1 (5). С. 27-32.

4. Діяльність юридичних клінік як реалізація права на безоплатну правову допомогу. URL: http://legal-clinic.at.ua/publ/dijalnist_juridichnikh_jak_realizacija_prava_na_bezoplatnu_pravovu_dopomogu/1-1-0-8 (дата звернення: 21.09.2018).